PAGINA BISERICII

CALENDAR

Părintele ANDREI CRITEANUL

A trăit pe vremea împăraților Constantin Pogonat și Justinian al II-lea cel cu nasul tăiat, adică între anii 650—700 după Hristos. El s'a născut în Damasc, din părinți bogați și binecinstitori de Dumnezeu. Până la vârsta de 7 ani el a fost lipsit de grai, iar la această vârstă i s'a deslegat limba după ce a luat sfânta împărtășanie.

Fiind dat la școală, a învățat sfintele scripturi și a arătat multă osârdie și sârguință pentru filosofie și meșteșugul vorbirii. Socotind că aceste daruri nu vor putea rodi, dacă va intra în lume, el a rugat pe părinții săi să-l dăruiască lui Dumnezeu și astfel a fost luat de patriarhul Ierusalimului Teodor, care l-a făcut fiul său duhovnicesc și hirotonindu-l diacon, l-a lăsat ocârmuitor și epitrop peste lucrurile bisericii.

Pentru înțelepciunea și darul său de cuvântător a fost trimis la sinodul al VI-lea ecumenic din partea bisericii din Ierusalim, cu solia că Ierusalimul primește dogmele sfinților părinți și afurisește pe eretici. Atât de mult a plăcut el soborului și împăratului, încât a fost ales Mitropolit al insulei Creta, păstorind aici mulți ani turma lui Dumnezeu cu cinste și evlavie, învrednicindu-se și de darul minunilor.

Fiindcă avea bun talent la scris, el a alcătuit cu mult meșteșug în versuri și muzică multe canoane și tropare, care se cântă și azi în sfintele noastre biserici. Intre altele el a alcătuit canonul cel mare din săptămâna a cincea a marelui post, care pricinuește nu numai pocăință și umilință dar și adâncă învățătură, pentru cei ce ascultă cântarea cu evlavie și băgare de seamă. Toate aceste fapte l-au făcut vestit în lume, iar ducându-se la Constantinopol cândva pentru ale sale osebite trebi, i-a eșit înainte însuși împăratul cu sfetnicii săi și cu toată Biserica. La întoarcere s'a îmbolnăvit și când a ajuns în insula Mitilene, și-a dat obștescul sfârșit fiind îngropat cu cinste acolo. Sfințitele lui moaște au fost mai târziu aduse la Constantinopol și așezate în biserica sfintei Anastasia.

C. D.

Conflictele bisericești

Nu sunt cunoscute numai de trecutul istoriei conflictele dintre conducerea bisericească și cea laică a statelor. Căci, în forme mai ușoare sau mai grave, ele continuă să se nască și astăzi, când convietuirea ambelor puteri — spirituală și lumească — pare a se fi stabilit pe temeiuri normale și statornice.

Experiența comunistă aduce în ultimii douăzeci de ani în Rusia Sovietică și apoi în Spania bolșevizată nu numai conflicte trecătoare, ci o ruptură și prigoană crâncenă împotriva bisericii din partea conducerii anarhice. Grozăviile și umilințele la care a fost supusă cu acest nefericit prilej biserica sunt încă destul de vii în mintea oricui, ca să se mai stăruie asupra lor.

Destul de frecvente sunt însă neînțelegerile, care apar din când în când și în celelalte state creștine și care adesea duc la ciocniri și turburări cu ecouri serioase în lumea creștină — așa cum a fost nu prea de mult în Mexic, unde mulțimea credincioșilor a forțat guvernul radical mexican să redeschidă bisericile, pe care le închisese. S'au produs atunci agitații și mișcări de stradă, care puteau deveni cu mult mai grave dacă nu se revenea asupra măsurii vexatorii a stăpânirii. La câtva timp apoi, o dispoziție pripită, privitoare la învățământul confesional a trecutului regim Blum în Franța, provocase de asemenea o încordare în Alsacia, între autoritatea lumească și cea spirituală eclesiastică. Tot astfel în Germania nu s'a liniștit încă vulcanul nouii așezări naționaliste totalitare, care s'a resimțit și continuă să se resimtă — până la acomodarea ce va trebui să vină — prin înăsprirea raporturilor dintre biserică și stat. Conflictul este cu mult mai adânc și mai violent decât cel manifestat prin desele conciliabule diplomatice între guvernul german și vatican, sau mai ales prin măsurile represive luate deseori de autoritățile laice împotriva celor bisericești. Si e de mirare că aceste manifestări sporadice n'au luat un caracter general mai primejdios între un stat, care se așează pe alte temeiuri de viață națională și catolicismul al cărui principiu internațional nu poate avea prea mari aderențe la nouile văcăniri și prefaceri din viața actuală a poporului german. In orice caz, până la aflarea unei înțelepte modalități de armonioasă colaborare, nu sunt excluse eventuale alte surprize.

In ultima vreme a luat naștere un alt conflict în Polonia. Arhiepiscopul Sapieha al Cracoviei ia unele măsuri peste capul și împotriva voinței autorităților laice, într'o chestiune care nu privește numai biserica însăși, ci și statul. Invitat să țină seamă de dorințele și realitățile naționale, el rezistă și refuză orice acord cu guvernul. Incordarea crește, ziarele comentează pe larg incidentul, guvernul demisionează și se ajunge chiar la violențe din partea publicului, care în semn de protest bombardează cu pietre reședința episcopală.

Indiferent de rezultatele anchetei, care s'a orânduit de vatican — căci până la urmă incidentul penibil va trebui să se aplaneze — ne îngăduim unele considerații în legătură cu aceste frictiuni dureroase, laico-bisericești din diferitele state creștine.

In genere între-ciocnirile acestea par a fi de neînlăturat atunci când diferitele națiuni creștine trec prin unele transformări sociale adânci (socialism, comunism, naționalism exclusiv, etc.) și se par evitabile— prin tact și înțelepciune, când ele depind mai mult de ambițiile și socotelile trecătoare personale ale oamenilor dela conducere.

Opinia generală și cu deosebire concepția catolică este ca, în cazurile de convulsiuni sociale aduse de diversele ideologii ale vremilor, biserica, dacă nu ia atitudine fermă împotriva curentelor înoitoare, să rămână cel puțin într'un fel de neutralitate, sub pretextul că ea având caracter spiritual permanent este astfel independentă de fluctuațiile vremelnice sociale. Ea nu s'ar putea coborî din aureola aristocratică a caracterului vesniciei sale în vâlmășagul frământărilor efemere omenești. Concepția are firește toate aparențele de a fi justă și întemeiată. Așa se explică de ce are atâți susținători și aderenți chiar din afară de lagărul catolic. Mai mult, însăși ideea concordatelor încheiate între statele creștine și Roma se sprijină pe acest principiu al exercitării puterii și influenței bisericești independent și la adăpostul oricărei imixtiuni a statului respectiv.

Și totuși adâncind puțin cuvintele apostolice „m'am făcut tuturor toate ca pe toți să-i dobândesc", sau obiceiul, detestat de farisei, al Mântuitorului însuși de a se coborî printre vameși și păcătoși spre a-i ridica apoi la sine, indiferența sau rezistența bisericii față de prefacerile și inoirile sociale nu-și mai are loc. Căci ea e un organism viu și dinamic, care trebue să se adapteze nouilor situații pentru a aduce lumina și binecuvântarea ei oriunde inexperiența și nesiguranța pot determina urmări rele sau căi greșite.

Bisericile ortodoxe naționale au meritul special de a fi înțeles înaintea catolicismului această chemare profund evanghelică a pătrunderii în inima societății și în toate evoluțiile ei, spre a o ridica apoi la idealul creștin. Firește fără decăderi sau compromisuri.

Rezerva și pasivitatea — uneori rezistența — catolicismului față de procesele evolutive sociale provoacă astfel desele conflicte, de felul celor amintite, menite să dăuneze în primul rând bisericii.

Cazul din Polonia își ia isvorul tot din această mentalitate a unei suveranități eclesiastice, care de la înălțimea unui oficiu spiritual pretins independent de vreme și nație, refuză să ia în considerare și să trateze cu autoritatea lumească de sub veac.

In această situație, la rândul lor, statele concordatare pot reflecta mai atent la ușurința cu care acordă aceste concordate unei biserici, care arogându-și apoi puteri supra-statale, poate trece peste guvern și comandamente naționale.

Recentul conflict — peste aceste considerații — sugerează încă o soluție simplă creștină: trebuința convietuirii ambelor puteri în înțelegere și dragoste. Iar pentru asigurarea păcii și armoniei între oameni, aceste condiții — înțelegerea și dragostea — trebue să existe întâi, cel puțin în rândurile bisericești.

In acest sens s'a exprimat deunăzi mitropolitul Varșoviei I. P. S. Dionisie, în cuvântarea cu care a întâmpinat în Catedrala ortodoxă pe M. S. Regele Carol II, cu ocazia vizitei recente din Polonia.

Prof. N. JINGOIU

SF. SCRIPTURĂ

Matei, IV, 18-23

Amărît cu sufletul de îndărătnicia fariseică, puțină vreme după începutul sfintei sale lucrări în lume. Domnul Iisus a părăsit Ierusalimul și a venit în Galileea. Trecând doar prin Nazareth, cetatea în care copilărise, s'a'ndreptat spre lacul Ghenizareth și s'a statornicit în Capernaum, oraș așezat pe malul lacului.

Având să'ntemeieze pe pământ împărăția cerurilor, Domnul a trebuit să-și aleagă doisprezece ucenici, cari, urmând pilda Invățătorului au primit dela acesta sarcina de a propovădui lumii Evanghelia mântuirii.

La câteva zile după venirea în Capernaum, pe când umba pe malul lacului Ghenizareth, Iisus a zărit pe doui frați: Petru și Andreiu, cari-și aruncau mrejele în apă pentru pescuire, căci erau pescari. Dela pescuit, Iisus îi cheamă la propoveduirea sfintei Lui învățături: „Veniți după mine, ca să pescuiți sufletele oamenilor".

Lăsându-și mrejele, cei doui frați, chiar în clipa aceea au mers după El. De-acolo, pornind mai departe, Domnul Iisus a zărit pe alți doui frați, Iacob și Ioan, cari împreună cu tatăl lor, își dregeau mrejele, căci și aceștia erau tot pescari. Părăsindu-și uneltele de pescuit și pe tatăl lor, au pornit și acești doui inși, după dumnezeescul Invățător.

Iisus a străbătut apoi tot ținutul Galileei propovăduind învățătura sa și tămăduind toată boala și neputință din popor.

Domnul Iisus a fost, este și va fi aceiaș ieri, azi și în veci. El e cu noi până la sfârșitul veacurilor. Și azi ca și acum două mii de ani, El cutreieră prin lume, prin această Galileie a tuturor neamurilor, și-și caută ucenici și primitori a Sfintei lui Evanghelii. In fiecare zi, El bate la ușa urechilor inimii mele și mă cheamă în slujba lui dumnezeească. El mă vede sbătându-mă pe Gheniza-rethul vieții, trudindu-mă să-mi agonisesc pâinea trupească. El știe însă că numai cu pâine nu pot trăi, vede că fără El nu pot face nimic și mă strigă: „Vino după mine". Dar inima mea, la strigarea Lui, par'că se închide și-și înfundă urechile... Doamne, fă să pogoare din belșug harul tău peste mine și ia-mă'n slujba ta!

Cuvântul lui Dumnezeu s'a'ndreptat către cei smeriți și a făcut din pescari, apostoli. Cei de jos au ajuns dascălii celor de sus. Acestora, Dumnezeu le-a stat împotrivă, iar acelora le-a dat harul său. Pe cei de jos ai lumii acesteia i-a ales Dumnezeu, ca pe cei de sus să-i înfrângă... Smerește-te inima mea, ca Domnul să vină la mine, să-mi întărească neputințele, căci soarta lumii, ca și a mea, El o hotărăște: El dă jos de pe tronuri pe cei trufași și ridică pe cei smeriți în locul lor.

Auzind glasul ce-i chema ,cei patru pescari au pornit după Iisus... Ce răspund eu, la neîncetatele chemări cu cari Domnul mă tot cheamă la Dânsul? Nu cumva, chiar numai auzind vorbindu-se despre minunata Lui lucrare în lume, eu îmi întorc spatele, fug și mă îndrept iarăși spre vâltorile păcatului din care am făcut îndeletnicirea mea de fiecare zi? Domnul voește să mă scape din ele! Dar eu voesc? Este voia mea ca voia Domnului? Sunt cugetele mele cum sunt cugetele Domnului?

Știau, oare, Petru și Andreiu, Iacob și Ioan unde-i va duce Iisus? Nu!... Ei însă s'au încredințat Domnului și s'au lăsat în voia Lui. Unde aveau să meargă? Acolo unde mergea Iisus! Cu ce aveau să trăiască? Cu ce le va da Iisus... Drumul Domnului avea să fie hrana lor; hrana Domnului avea să fie hrana lor.

Suflete al meu! Incredințează-te Domnului! Fă din poruncile lui așternut picioarelor mele și din Cuvântul lui hrana mea de toată ziua! Să pornim, după Domnul Iisus cum au pornit atâtea mii și milioane de suflete, căci cel care urmează lui nu umblă în înunerec, ci are lumina vieții. Intrat în slujba lui vei fi în mijlocul lumii, mărturia puterii lui Dumnezeu.

Ințelegi, oare, la ce cinste te cheamă Domnul? Harul său să te facă să'nțelegi aceste lucruri, atât de puțin înțelese de lumea veacului acestuia. Și când le vei fi înțeles, vei vedea că luntrea și mrejele și peștii — adică truda ta pentru agonisirea pâinii trupești, sunt lucruri de a doua mână, cari pălesc înaintea dragostei de Dumnezeu.

Iisus a străbătut toată Galileea propovăduind Evanghelia și tămăduind toată boala și toată neputința... Nu la tot omul îi este hărăzit să fie un propovăduitor cu cuvântul al învățăturii lui Iisus. Prin viața sa însă oricine poate fi un martor al puterii lui Dumnezeu. Când viața mea curge pe albia trasă de Domnul și Stăpânul meu Iisus, ea e o viață pusă în slujba Lui. Prin mine, numele Lui e slăvit între oameni — precum tot prin mine — adică prin felul meu de viață — numele lui poate fi batjocorit.

Lumea îmi deschide un nemărginit câmp de lucrare. Sunt atâția neștiutori pe cari să-i învăț, atâția bolnavi pe cari să-i ușurez, săraci ca să-i ajut, inimi îndurerate pe cari să le mângâi, oameni căzuți pe cari să-i ridic, păcătoși ca să-i trag din afund. Am mâini, am puteri, am minte și inimă! Să-mi plec capul să mă gândesc, să mă pocăesc și să intru în slujba Domnului și Stăpânul meu, Iisus Hristos?

Pr. D. C. VIȘAN
profesor secundar

Presa și principiile creștine

In viața unui stat, presa este socotită a patra putere și puterea ei nu este constrângătoare ca a celorlalte trei — legiuitoare, executivă, judecătorească — ci puterea ei are un caracter mai mult sufletesc moral. Are în schimb o datorie — și o datorie sfântă chiar — de a dirigui opinia publică spre idealurile înalte morale și de a căuta să se identifice cu aspirațiile supreme ale unui neam, aspirații ce trebue să le întrevadă prin negura vremurilor, — ba mai mult — să caute să excite aceste sentimente în conștiința generației, ca obiective de realizat.

Presa trebue să sintetizeze și să canalizeze avânturile exuberante ale generației tinere, printr'o continuă plămădeală sufletească și dându-i posibilitate de realizare a acestor idealuri prin împletirea armonioasă a energiei tinere, lucrătoare, prin prezența legilor și a autorității.

Așa dar un stat este menit ori când spre progres, când fiii săi au idealuri, în permanență noi, și mai ales atunci când se realizează prin litera și spiritul legii și autorității.

Și pentru a realiza această categorică datorie ce-i incumbă, presa trebue să-și inspire scrisul ei zilnic din preceptele creștinismului, subjugând totul, legilor morale. Așa dar prima îndatorire este ca scrisul ei zilnic să fie într-u totul subordonat principiilor creștine, ca astfel, conformă cu principiile morale, să poată să-și îndeplinească și a doua îndatorire, aceea de a forma sufletul neamului într'o veșnică militare pentru aspirațiile etnice.

Dacă însă presa — a patra putere — nu înțelege acest imperativ categoric și dacă scrisul nu-l conformează cu creștinismul și cu legile morale, dacă activitatea ei zilnică este o continuă dezicere a legilor morale, apoi și efectul acțiunii ei va fi cu totul altul decât cel dorit. Și în loc ca să realizeze a doua condiție — aceea de a forma sufletul generației tinere în acțiuni constructive — prin intermediul și cu ajutorul indispensabil al primei condițiuni — adică admițând o inspirație profundă din principiile creștine, presa va ajunge să invenineze sufletul generației tinere, să-i anihilesze pornirile sale sufletești, să-i deruteze scopul, injectându-i zilnic doză de scepticism, negativism, criticism, nihilism, materialism etc., toate aceste concepții străine de sufletul românesc curat.

Căci generațiile astfel formate, înlăturând pe Hristos din mijlocul lor, înlăturând binefacerile creștinismului creator, înlăturând legile morale în acțiunile lor, vor cădea ușor în toate ispitele și în toate păcătoșeniile vremii.

La noi în țară sunt unele ziare care nu înțeleg să-și conformeze scrisul lor zilnic cu principiile creștine și lucrează pe plan moral și spiritual la dezagregarea fiilor țării și la alterarea spiritului și culturii românești prin promovarea curentului materialist.

Sufletul românesc curat și integral, cristalin ca și apa țării sale, ca și frunza codrilor săi, ca și cântecul păsărilor sale, n'a cunoscut niciodată în decursul istoriei asemenea practici și asemenea procedee. El nu s'a lăsat ispitit de toate acțiunile distructive, ci și-a urmat pașnic și persuasiv, drumul trasat de conștiința națională, pentru a-și vedea împlinite aspirațiile etnice seculare. Sufletul acesta curat nu merita deci asemenea soartă. Nu merita ca generațiile cari sunt și vor mai fi, să fie injectate cu veninul destructiv de aceste oficine tendențioase, scrise de elemente străine neamului nostru, cu scop de a ne forma alt suflet, decât cel creștin.

Acea presă, care nu-și soarbe viața din isvorul creștinismului — isvor ce a alimentat omenirea în decursul veacurilor — acea presă nu are rațiunea să existe, fiindcă existența ei presupune distrugere și alterare sufletească.

Este o poruncă inexorabilă, o datorie națională, ca acea presă lipsită de Hristos și de legile lui sfinte și eterne, să-și inventarieze conștiința — dacă mai este — să se desrobească de materialismul ce o subjugă și prin activitatea ei cotidiană, să aducă creștinismul în centrul său de preocupare, creștinismul acesta sfînt și sfințitor, creștinismul care nu este nici misticism, nici magie, nici contemplație inactivă, ci e real și sănătos, constructiv și legal, ce se ridică deasupra naturii umane, desăvârșind-o până la sfințenie.

Pr. MIRON IANCULESCU

—xox●xox—

CĂRȚI

Din recenta broșură a d-lui *I. C. Filitti*, „Recenzii și note critice la lucrările altora", relevăm următoarele articole, care privesc istoria bisericii noastre: 1) Dorica Voinescu, Biserica Antim; 2) I. Lupaș, Testamente de vlădici; 3) Marcu Beza, Urme românești în răsăritul ortodox; 4) Stoica Nicolaescu, Vechimea bisericii sf. Dumitru din București; 5) V. Brătulescu și Remus Ilie, Biserici din Ilfov; 6) V. Drăghiceanu, I. Vârtosu, V. Brătulescu, Inscripții de biserici.

DUPĂ ZECE ANI

Asociația creștină ortodoxă „Patriarhul Miron", înființată în anul 1926, are o activitate de 10 ani, în care timp a realizat multe lucruri bune. Să amintim numai câteva :

1. A împrăștiat cuvântul lui Dumnezeu în toate părțile țării, atât prin predica misionarilor, cât și prin tipăriturile sale;

2. A convertit la ortodoxism un număr însemnat de evrei, turci, catolici și reformați;

3. A readus în staulul Bisericii pe mulți sectanți, care fuseseră amăgiți de oameni interesați. Pentru aceasta tipărește și în prezent cărți care cuprind combaterea învățăturilor sectante, iar prin misionarii săi, caută să convingă personal, prin discuții, pe sectanții cu cari intră în legătură;

4) A împrăștiat sute de mii de lei în numerar, ca ajutor celor săraci, iar ajutoarele date în natură, timp ce zece ani (haine, încălțăminte, hrană), se pot socoti la milioane de lei. De acum trei ani, după sfatul I. P. Sfințitului Patriarh, a înființat o cantină pentru săraci: **„Mila creștină a Sfintei Patriarhii"**, unde, din luna Noembrie până în Aprilie, dau masa zilnic câte 200—300 săraci. Tot aici, bunii creștini fac mese după parastase, la cari mănâncă săracii. (Dacă nu ar fi decât acest lucru, și tot are un mare rol această Asociație).

5. O dat și continuă să dea ajutoare de înmormântare membrilor decedați, la a căror înmormântare preoții și diaconii Asociației slujesc gratuit. In această privință, s'a strâns și se va mai strânge o sumă necesară pentru cumpărarea unui dric ;

6. A cununat gratuit și îndeamnă încontinuu să se căsătorească religios, perechile ce trăesc în concubinaj;

7. A realizat un local propriu în strada Sfinții Apostoli nr. 40. și o tipografie;

8. Are un ziar : **„Cuvânt Bun"**, care se împarte mai mult gratuit. Tipărește în fiecare sărbătoare predica zilei, pe care o împarte în mii de exemplare credincioșilor, deasemenea gratuit;

9) A început clădirea unui azil pentru bătrâni, în strada Doinei (prin Măgurele).

Toate acestea le-a înfăptuit datorită donatorilor persoanelor caritabile, cotizațiile ce se încasează dela membri, precum și din profitul realizat în urma vânzării tipăriturilor, a lucrurilor dela bazarul înființat de doamnele din Asociație, etc.

Din cele spuse, se vede destul de clar, că **o Asociație sau frăție creștină ortodoxă, cu scop misionar, ca aceasta, este cel mai bun auxiliar al oricărei Eparhii**, pentru propaganda creștină ortodoxă și pentru combaterea sectanților. **Ea nu se separă de Biserică, ci îndrumează sufletele spre Biserică și luptă pentru apărarea Bisericii.** Ea tinde să devină o citadelă misionară, din care să porească în tot cuprinsul țării, pe de o parte curentul unei reînviorări spirituale, iar pe de altă parte armata de misionari, înzestrată, cu armamentul spiritual necesar unei vrednice combateri a sectanților.

Alături de alte Asociații creștine ortodoxe: Oastea Domnului, Sfântul Ciprian, Sfântul Gheorghe, Frăția Ortodoxă Română, cu care stă în bune legături, așa cum e și firesc, Asociația „Patriarhul Miron", prin conducerea ei înțeleaptă și prin munca neobosită și zilnică, va reuși să se impună față de cetățenii țării, ca o școală duhovnicească a credincioșilor, și o pildă vie de jertfire pentru apărarea și afirmarea credinței noastre ortodoxe.

TOMA CULCEA
misionar eparhial

Strana bisericească

Nu prea s'a stăruit mult, în scris, sau în discuții, de cei în drept, asupra ameliorării situației stranei bisericești, deși forurile de judecată bisericească, înregistrează săptămânal plângeri din partea preoților, cari sufăr de pe urma insuficienții și purtării nepotrivite a unora din cei ce ar trebui să făurească din melodiile muzicii bisericești aripi de'nălțare sufletească poporului drept credincios.

S'a sugerat ideia, de-a se ocupa strana bisericii de învățătorul școalei. Desigur, s'au găsit domni învățători, cari au protestat, fie verbal, fie prin scris, spunând că este o înjosire pentru învățător, de-a se coborî de la catedra școalei, ca subaltern al preotului, în situația de cantor al bisericii. Dar ne întrebăm, noi preoții, cum putem să predăm religia, în mod gratuit, și subt observația d-lui director al școalei, care de multe ori face caz de absența dela ora de religie, fără să ne simțim câtuși de puțin umiliți, în fața fratelui nostru apostol și luminător al satului, ca și preotul? Această problemă, pentru rezolvarea ridicării prestigiului nostru bisericesc, s'ar putea studia cu mai multă meticulozitate, de acei cari au menirea, precizându-se rostul stranei atunci când ar fi ocupată de'nvățător, bine înțeles cu un salar corespunzător. Căci acesta ar avea o pregătire serioasă muzicală în cei opt ani de zile dela școala normală, și în plus o atitudine mai demnă, deoarece școala le formează și caracterul, lucru care preocupă prea puțin școlile de cântăreți, ce dau uneori absolvenți care în loc să fie auxiliari prețioși ai preotului, sunt elemente de dezordine în parohie.

Să dea Dumnezeu ca să vedem cândva strana bisericii, ridicată la înălțimile chemării ei, și'ncredințată unor oameni cu bun simț, cari să fie mai apropiați sufletește de preoți, pe orice tărâm de manifestare culturală, ca frați întru Domnul, adevărați apostoli și luminători ai satelor, cu care te poți înțelege. S'ar creia astfel un mediu prielnic existenții noastre de adevărați intelectuali, prin această legătură indisolubilă și 'nfrățire laolaltă, a preotului cu învățătorul.

Pr. GH. V. CHRISTOVICI
Goicea Mare-Dolj

VIAȚA RELIGIOASĂ

Aspecte, fapte, constatări

„ZONA ROMANEASCA IN JURUL SFINTELOR ALTARE"

Patriarhul țării arăta cu îngrijorare, într'o cuvântare ținută nu de mult, că în Capitala României întregite, un număr însemnat de biserici ortodoxe, situate în anumite cartiere, și mai ales spre centru, sunt amenințate să se închidă din lipsă de credincioși, deoarece populația românească de altă dată a fost nevoită să se retragă la periferii, locul ei luându-l străinii de ueam și de credință.

Arhipăstorul culturii românești, d. prof. N. Iorga, face în răsunătoarea cuvântare, ținută cu prilejul congresului „Ligii Culturale" aceeași constatare la Iași, bătrâna capitală a Moldovei, pe care îl găsește atât de înstrăinat, încât, pentru românizarea lui, nu vede altă posibilitate decât creerea unui alt oraș. Iașul nou, pe temelii noui, curat românești. Iar în vechea cetate românească, în care amintirea unui trecut de glorie națională se mai păstrează doar în mărețele biserici, ctitorii voevodale, copleșite și ele până sub streșini de invazia străinismului : „să creem —a spus d-sa— zona românească. In această zonă, exproprieri vor trebui să permită așezarea unor instituții și unor formații economice care să ni aparțină numai nouă. Dacă nu avem orașul, să avem cel puțin oaze în jurul lăcașurilor care cuprind atâta din istoria noastră națională și în care sună clopotele pentru Dumnezeul nostru".

Ceeace se petrece în Capitala țării și în Capitala Moldovei, se întâmplă în mai toate orașele noastre. Românii le-au întemeiat, și și-au ridicat în mijlocul lor Altare Sfinte de rugă, dar încet, încet, vatra strămoșească a fost acaparată de străini, băștinașii rămânând în minoritate la centru și populând periferiile. Ba, în unele locuri îndrăsneala străinilor — și, să o mărturisim, și indolența noastră — a mers până acolo, încât, lângă zidul catedralei românești și pe pământul care altădată a fost al ei, s'a ridicat sfidătoare sinagoga și școlile evreești. Mergeți la Tecuci, de exemplu și veți vedea această nemai pomenită sfidare.

D. N. Iorga a dat soluția, pe care o subscrie tot sufletul românesc: să se facă, în jurul Sfintelor Altare, curățenie, creindu-se o zonă a noastră, românească.

Cel puțin atâta putem pretinde acasă la noi, în țara în care sufletul neamului s'a creat, a căpătat lumina cărții și s'a oțelit în umbra bisericilor străbune.

PROFESORI IN INVĂȚAMANTUL TEOLOGIC

In urma concursului ținut de curând la Facultatea de teologie din Cernăuți pentru ocuparea catedrelor vacante la acea facultate, au fost numiți ca profesori: colaboratorul nostru arhid. Orest. Bucevschi, agregat la catedra de teologie morală; pr. Vladimir N. Prelipcean, agregat la catedra studiul biblic și exegeza Vechiului Testament; pr. Petre Procopoviciu, agregat la catedra de teologie practică (omiletică și catehetică) și Milan Pavel Seșan, agregat la catedra de istoria bisericii universale.

Pentru ocuparea catedrelor de științe religioase și muzică bisericească, vacante în învățământul seminarial din țară, ministerul educației naționale a publicat concurs, care se va ține la 12 Sept. a.c.

Inscrierile la acest concurs se fac până în 30 de zile libere înainte de începerea concursului.

DIVERSE

Miercuri 30 Iunie a. c. s'a serbat la Slatina patronul societății clerului din eparhia Argeșului „Frăția", ținându-se și adunarea generală.

*

Adunarea de primăvară a societății preoțești din Oltenia „Renașterea", secția Gorj, întrunită la începutul lunei Iunie la Tg.-Iiu, a desemnat un comitet care să se ocupe de buna pregătire în vederea congresului eparhial, ce se va ține în acest an la Gorj.

STEJIN

Biserica românească ortodoxă din satul colonie de Moți „Horia" dela granița româno-ungară. Clădirea a fost transformată dintr'un pichet de grăniceri.

Este la distanță de circa 80—100 metri de frontieră.

In biserică sunt câteva obiecte de cult, donate de d-nii V. Sassu, G. Mironescu și N. Titulescu.

Preot slujitor este G. Mărcuș.

Cultul religios al Bisericii ortodoxe

de Pr. I. GOTCU,
fost profesor de științe religioase la seminarul „Veniamin" din Iași

Nouă preoților bătrâni, cari ne-am făcut educația religioasă și de cult divin sub conducerea, exemplul și oblăduirea adânc cucernicilor și evlavioșilor ierarhi, ca marele episcop Melchisedek și Iosif Naniescu ni se strâng inimile de groază și de durere, când vedem cu câtă ușurință și indiferență se săvârșește de unii clerici mici și mari... Sfintele Slujbe bisericești. Ba încă unii își permit chiar a-și justifica absurd și fără bază de adevăr atitudinea lor, pretextând că cultul divin al bisericii ortodoxe este prea lung și obositor și pentru aceasta creștinii nu vin la biserică să-l asculte, — deci trebue grăbit și scurtat. Concluzie *sacrilege* și *criminală*.

Adevărul stă însă în *pustiul* și necucernicia acelor clerici rătăciți dela calea cea dreaptă, iar ca probă evidentă și neîndoioasă este faptul că, acolo unde creștinii simțesc și văd mai multă piozitate, cucernicie și evlavie transpirând din sufletul slujitorului bisericesc, acolo bisericile sunt pline de credincioși în toate sărbătorile. Adevăr care se poate verifica lesne de oricine și oricând.

Nu de mult a răposat în Iași bătrânul preot Constantin Găucă dela bis. Sf. Vasile din Tătărași, de o cucernicie și evlavie a altor vremuri. Biserica sa era arhiplină de credincioși nu numai în timpul slujbelor obicinuite, dar chiar și noaptea târziu până la miezul nopții. Veneau creștini din toate păturile sociale chiar și profesori universitari, deși preotul n'avea vre-o cultură mai deosebită, ci numai 4 clase de seminar inferior.

Cele trei părți ale cultului divin ortodox : a) *Vecernia* (ruga de seară); b) *Utrenia* (ruga de dimineață) și c) *Liturghia*, sunt strâns unite între ele și împreună au rațiunea de a fi un *tot*.

Ele reprezintă întreaga *„Economie divină"* a mântuirii neamului omenesc prin Mântuitorul Iisus Hristos, înomenindu-Se pentru a mântui pe om, — mai întâi a descoperit acestuia învățăturile Sale Dumnezeești (luminându-i mintea și îmbunătățindu-i inima, confirmând aceste învățături cu multe minuni; iar după ce și-a implinit această misiune de învățător și luminător, s'a jertfit de bunăvoe, vărsându-și sângele pe crucea de pe Golgota, ștergând vinovăția omului și împăcându-l cu Dumnezeu. Toată opera săvârșită de Isus Hristos în vremea vieții Sale pământești, constitue în cultul divin *Liturghia propriu zisă;* partea întâia însă se numește liturghie învățătoare a catelumerilor, iar partea a doua se numește Liturghie sfințitoare și se săvârșește prin *jertfa cea fără de sânge*, prin prefacerea cu puterea dumnezeiască a pâinii și a vinului depe Sf. Altar în Sf. Trup și Sânge al lui Hristos, cu care se sfințesc toți credincioșii cari se împărtășesc *cu El*.

Atât venirea cât și opera mântuitoare săvârșită de Mântuitorul Hristos au fost prezise amănunțit cu sute de ani înainte de Sf. Profeți, luminați de duhul sfânt și cari preziceri se cuprind în Vechiul Testament, după cum ne spune Sf. Apostol Pavel: *„In multe feluri și în multe chipuri Dumnezeu de demult a grăit părinților noștri prin profeți, iar la plintrea vremii ne-a grăit nouă prin Fiul (Ev. I. 1...)* Această epocă de pregătire și prezicere a venirii Mântuitorului prin profeții vechiului Testament constitue în cultul divin partea numită *Utrenie*. Dar și pregătirea și opera mântuitoare (Utrenia și Liturghia) au fost pricinuite de păcatul original, săvârșit de primii oameni Adam și Eva, și făgăduința Dumnezeiască de a trimite pe Mântuitorul *care va zdrobi capul șarpelui*.

Căderea și făgăduința mântuirei sunt reprezentate în cult prin *vecernie*. Astfel *vecernia, utrenia și liturghia* constituesc un TOT AL OPEREI DIVINE.

Sfinții Părinți ai bisericii ortodoxe din epoca *de aur*, adânc cunoscători și pătrunși de sublimitatea operei mântuitoare, statornicind cultul divin al bisericii ortodoxe, pentru a fi mai bine înțeles și pătruns de sufletul creștin, i-au dat un caracter intuitiv, punând fiecare serviciu în legătură cu fazele zilei. Așa *vecernia* (păcatul și făgăduința) le-a statornicit către seară, înainte de asfințitul soarelui și întunecarea văzduhului, ca cele ce au pricinuit ruperea legăturii cu Dumnezeu și întunecarea sufletului omenesc și durerea amară pe care o simte omul căzut. De aceia la acest serviciu se citește Psalmul 103, în care se descrie *Pronia divină* și se cântă dureros *„Doamne, strigat-am către Tine", auzimă"*, etc., după care se înopteazăă deplin și omul cade în somnul cel greu al păcatului, iar către miezul nopții, trezindu-se: „Fericește pe cei fără prihană, cari umblă în legea Domnului" și „Ridică ochii săi la munți (în sus) de unde așteaptă mântuirea"... Cu profețiile proorocilor luminându-se din ce în ce și văzduhul se luminează și sufletul omenesc până când se naște *Inainte Mergătorul* și care concide cu cântarea : *„Toată suflarea să laude pe Domnul"* etc.

După aceasta vine însăși nașterea Mântuitorului în Peștera Vitleemului, care coincide cu răsăritul soarelui, când se exclamă din ușile împărătești: *„Slavă Ție Celui ce ne-ai arătat nouă lumina"* și se cântă cântarea îngerească de la Nașterea Mântuitorului *(Slavoslovia Mare)* și așa intrăm în Liturghie (Activitatea Mântuitorului învățătoare și sfințitoare).

Deci, acum ne întrebăm : Cum ar putea un Preot conștient de cuprinsul și înțelesul operei mântuitoare să reducă sau să suprime ceva din cultul divin al Sfintei biserici ortodoxe, fără să se cutremure de *sacrilegiul ce-l face?*

Astfel fiind sensul și înțelesul cultului public ortodox, rezultă destul de evident că el nu poate fi nici scindat, nici suprimat în vre-o parte. Dar Vecernia și Utrenia prin cuprinsul cântărilor și citirilor ce cuprind, dau serbării caracterul ei specific și produc în suflet acel ecou vibrant, care ne umple sufletul de mângâere și mulțumire pentru sărbătoarea ce o serbăm, încât și pentru acest motiv psihologic nu trebue să ne lipsim de frumusețea întreagă a cultului. Episcopul Melchisedek și Mitropolitul Iosif erau nelipsiți în toate sărbătorile la Vecernie și Utrenie și ascultau cu multă evlavie Polulușnița Duminicii cu prea frumoasele și înălțătoarele de suflet **„Cântări Treimice"**. Ba încă Mitropolitul Iosif, fiind cântăreț bun, le și cânta singur, inconjurat de ceilalți slujitori ai Mitropoliei, fără să lipsească vreunul.

Un preot de orice treaptă, conștient de înțelesul și cuprinsul cultului public ortodox, care și-ar permite a suprima ceva din ceeace au statornicit Sf. Părinți, este căzut din ortodoxie și se expune a fi lovit de **afurisenia** și înfricoșatul blestem al Sfinților Părinți, căci este mai rătăcit decât insuși protestanții și reformații, cari tăgăduesc valoarea dogmatică a Sfintei Tradițiuni. Și cultul religios este tocmai izvorul cel mai curat al Sf. Tradiții.